

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. sausio 14 d.*

Byloje C-226/08

dėl 2008 m. gegužės 13 d. *Verwaltungsgericht Oldenburg* (Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. gegužės 26 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Stadt Papenburg

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, einantis antrosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris ir L. Bay Larsen (pranešėjas)

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. kovo 26 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Stadt Papenburg*, atstovaujamo advokato K. Füller,

— Vokietijos Federacinės Respublikos, atstovaujamos advokato W. Ewer,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos B. Eggers ir D. Recchia,

susipažinęs su 2009 m. liepos 9 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102), iš dalies pakeistos 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL L 363, p. 368; toliau – Buveinių direktyva), 2 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnio 2 dalies ir 6 straipsnio 3 ir 4 dalių išaiškinimu.

- ² Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Stadt Papenburg* (Papenburgo miestas) ir Vokietijos Federacinės Respublikos dėl numatomo šios valstybės narės pritarimo Europos Bendrijų Komisijos parengtam Bendrijos svarbos teritorijų (toliau – BST) sąrašo projektui į kurį įtraukta teritorija, esanti prie Emso upės, žemyn nuo šio miesto savivaldybės teritorijos.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Buveinių direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Taikant priemones pagal šią direktyvą, atsižvelgiama į ekonominius, socialinius ir kultūrinius reikalavimus bei regionines ir vietines charakteristikas.“

- 4 Pagal Buveinių direktyvos 3 straipsnio 1 dalį „*Natura 2000* pavadinimu kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas. Šis tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra į I priedą įrašyti natūralių buveinių tipai ir į II priedą įrašytų rūšių buveinės, sudaro galimybę palaikyti, o kur reikia ir atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale.“

- 5 Minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Remdamasi III priede (1 etapas) išdėstytais kriterijais ir atitinkama mokslinė informacija, kiekviena valstybė narė siūlo teritorijų sąrašą, nurodydama, kurie jos teritorijoje vietiniai I priedo natūralių buveinių tipai ir kurios II priedo rūšys aptinkamos tose teritorijose. <...>

Per trejus metus nuo šios direktyvos paskelbimo sąrašas kartu su informacija apie kiekvieną teritoriją perduodamas Komisijai. <...>

2. Remdamasi III priede (2 etapas) nustatytais kriterijais, kiekvienam iš devynių 1 straipsnio c punkto iii papunktyje nurodytų biogeografinių regionų ir visai 2 straipsnio 1 dalyje nurodytai teritorijai Komisija, susitarusi su kiekviena valstybe nare, pagal jų pateiktus sąrašus sudaro Bendrijos svarbos teritorijų sąrašo projektą, paremtą valstybių narių sąrašais, nurodančiais tas teritorijas, kuriose yra vienas ar daugiau natūralių buveinių tipų ar prioritetinių rūšių.

Valstybės narės, kurių teritorijos su jose aptinkamais vienu ar daugiau prioritetiniais natūralių buveinių tipais ar prioritetinėmis rūšimis sudaro daugiau negu 5% jų nacionalinės teritorijos, gali, susitarusios su Komisija, prašyti, kad III priede (2 etapas) išvardyti kriterijai, parenkant visas Bendrijos svarbos teritorijas jų teritorijoje, būtų taikomi lanksčiau.

Atrinktų Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą <...> Komisija tvirtina 21 straipsnyje nustatyta tvarka.“

- 6 Buveinių direktyvos III priedo 2 etape „I nacionalinius sąrašus įtrauktų Bendrijos svarbos teritorijų įvertinimas“ nustatyta:

„1. Visos 1 etape valstybių narių identifikuotos teritorijos, kuriose aptinkami prioritetiniai natūralių buveinių tipai ir (arba) rūšys, yra laikomos Bendrijos svarbos teritorijomis.

2. Vertinant valstybių narių sąrašuose esančių kitų teritorijų svarbą Bendrijai, t. y. jų indėlį palaikant arba atkuriant I priede nurodytų natūralių buveinių arba II priede nurodytų rūšių gerą apsaugos būklę ir (arba) *Natura 2000* vientisumą, atsižvelgiama į šiuos kriterijus:

- a) teritorijos santykinį vertingumą nacionaliniu lygmeniu;

- b) teritorijos geografinę padėtį II priede nurodytų rūšių migracijos kelių atžvilgiu ir į tai, ar ji priklauso vientisai ekosistemai, esančiai abiejose vienos ar daugiau vidinių Bendrijos sienų pusėse;

- c) teritorijos bendrą plotą;

- d) teritorijoje aptinkamų I priede nurodytų natūralių buveinių tipų ir II priede nurodytų rūšių skaičių;

- e) teritorijos ekologinę vertę pasauliniu mastu atitinkamiems biogeografiniams regionams ir (arba) visai 2 straipsnyje nurodytai teritorijai, atsižvelgiant ir į jos savybių unikalaus aspekto charakteristikas, ir jų derinį“.

7 Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2–4 dalyse numatyta:

„2. Valstybės narės imasi priemonių, siekdamas specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

3. Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtinai teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumui ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.

4. Jei, nepaisant poveikio teritorijai neigiamo įvertinimo ir nesant kitų alternatyvių sprendimų, šis planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl įpareigojančių priežasčių, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, neatsižvelgti į visuomenės interesus, valstybė narė imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram *Natura 2000* vientisumui apsaugoti. Apie patvirtintas kompensacines priemones ji praneša Komisijai.

Kai atitinkamoje teritorijoje yra prioritetas natūralių buveinių tipas ir (arba) prioritetas rūšis, vieninteliai argumentai, kuriuos galima pateikti, yra argumentai, susiję su žmonių sveikata ar sauga, su labai svarbiomis aplinkai palankiomis pasekmėmis arba kitomis, Komisijos nuomone, įpareigojančiomis priežastimis neatsižvelgti į visuomenės interesus.“

Nacionalinė teisė

8 Konstitucijos (*Grundgesetz*) 28 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Seniūnijoms garantuojama teisė neperžengiant įstatymų nustatytų ribų savo atsakomybe reguliuoti visus vietos klausimus. Nepažeisdami įstatymu pavestų funkcijų seniūnijų susivienijimai taip pat turi teisę į administracinę autonomiją pagal įstatymus. Administracinės autonomijos garantija taikoma ir finansinės autonomijos pagrindiniams elementams; šie pagrindiniai elementai apima seniūnijų teisę į pajamų iš mokesčių šaltinius, pagrįstą ekonominiais pajėgumais ir teise nustatyti šių šaltinių apmokestinimo normas.“

9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šią nuostatą aiškina taip, kad Konstitucija seniūnijoms užtikrinama administracinė autonomija suteikia joms teisę į tai, kad būtų atsižvelgta į jų interesus, kai už seniūnijos teritorijos ribų išeinančios priemonės daro ilgalaikę įtaką seniūnijų interesams arba ilgą laiką trukdo pakankamai konkretiems ir rimtiems seniūnijų planams. Tas pats pasakytina ir apie ne seniūnijos teritorijoje įgyvendinamas priemones, jei jos akivaizdžiai daro didelę įtaką seniūnijai.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 *Stadt Papenburg* – tai prie Emso upės Žemutinėje Saksonijoje įsikūręs uostamiestis, kuriame yra laivų statykla.

11 Tam, kad laivai, kurių grimzlė yra 7,30 metro, galėtų būti perplukdyti iš laivų statyklos į Šiaurės jūrą, reikia pagilinti Emso upės vagą, atliekant „būtinus gilinimo darbus“. 1994 m. gegužės 31 d. *Wasser-und Schifffahrtsdirektion Nordwest* (Šiaurės vakarų vandens ir laivybos direkcija) sprendimu *Stadt Papenburg, Landkreis Emsland* (Emslando apskritis) ir *Wasser-und Schifffahrtsamt Emden* (Emdeno vandens ir

laivybos tarnyba) buvo leista prireikus gilinti šios upės vagą. Minėtas sprendimas yra galutinis ir pagal Vokietijos teisę reiškia, kad laikoma, jog leista atlikti būsimus „būtinus gilinimo darbus“.

- 12 2006 m. vasario 17 d. Vokietijos Federacinė Respublika Komisijai nurodė, kad upės dalys, esančios žemyn nuo *Stadt Papenburg* seniūnijos teritorijos, „Unterems und Außenems (Žemutiniuoju Emsu ir Aukštutiniuoju Emsu)“, gali būti laikomos potencialia BST Buveinių direktyvos prasme.
- 13 Šias Emsu upės dalis Komisija įtraukė į BST sąrašo projektą. Ji paprašė, kad *Bundesrepublik Deutschland* tam pritartų pagal Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą.
- 14 2008 m. vasario 20 d. *Stadt Papenburg* pateikė Oldenburgo administraciniam teismui (*Verwaltungsgericht Oldenburg*) ieškinį, kuriuo siekė sutrukdyti Vokietijos Federacinei Respublikai pritarti projektui. Jis teigė, kad jeigu ši valstybė narė pritartų projektui, būtų pažeista administracinė autonomija, kuri jam priklauso pagal Vokietijos konstitucinę teisę.
- 15 *Stadt Papenburg* teigimu, jo, kaip uostamiesčio, kuriame yra laivų statykla, planavimas ir investicijos bei ekonominė plėtra priklauso nuo dideliems laivams jo suteiktos galimybės toliau plaukioti Emsu upe. Jis nuogastauja, kad dėl šiuo tikslu būtino vagos pagilinimo, *Unter-und Außenems* įtraukus į BST sąrašą, ateityje kiekvienu atveju būtinai reikės atlikti Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytą vertinimą.

- 16 Vokietijos Federacinė Respublika prašo ieškinį atmesti. Ji teigia, kad jei sprendama dėl pagrindinėje byloje aptariamo pritarimo atsižvelgtų į interesus, kuriais remiasi *Stadt Papenburg*, būtų pažeista Bendrijos teisė. Pagal Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą valstybė narė tokį sprendimą gali priimti tik remdamasi aplinkosaugos pagrindais.
- 17 2008 m. kovo 31 d. Nutartimi, kuri tapo galutine, *Verwaltungsgericht Oldenburg* patenkino *Stadt Papenburg* prašymą taikyti laikinąją apsaugos priemonę ir uždraudė Vokietijos Federacinei Respublikai pritarti projektui, kol jis priims sprendimą dėl ieškinio.
- 18 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Oldenburg* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar (Buveinių direktyvos) 4 straipsnio 2 dalies pirmoji pastraipa leidžia valstybei narei nesutikti su Komisijos parengtu Bendrijos svarbos teritorijų sąrašo projektu vienos ar kelių teritorijų atžvilgiu kitais nei aplinkosaugos pagrindais?
2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar prie tokių pagrindų yra priskirtini seniūnijų ir seniūnijų susivienijimų interesai, pavyzdžiui, jų planai, numatomi projektai ir kiti interesai, susiję su jų teritorijų tolesniu vystymu?
3. Jei atsakymai pirmąjį ir antrąjį klausimus yra teigiami, ar (Buveinių direktyvos) trečia konstatuojamoji dalis ar 2 straipsnio 3 dalis arba kitos Bendrijos teisės

nuostatos netgi reikalauja, kad duodant sutikimą ir sudarant Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą valstybės narės ir Komisija atsižvelgtų į tokius pagrindus?

4. Jei atsakymas trečiąjį klausimą yra teigiamas, ar Bendrijos teisės požiūriu seniūnija, kuriai tam tikros teritorijos įtraukimas į sąrašą yra svarbus, po galutinio sąrašo priėmimo gali teisme tvirtinti, kad sąrašas pažeidžia Bendrijos teisę, nes nebuvo atsižvelgta arba nepakankamai atsižvelgta į jos interesus?

5. Ar nuolatinės upės žiočių laivakelio priežiūros darbų, kurie buvo galutinai patvirtinti pagal nacionalinę teisę dar nepasibaigus (Buveinių direktyvos) įgyvendinimo terminui ir kurie yra tęsiami įtraukus teritoriją į Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą, atžvilgiu turi būti atliekamas poveikio teritorijai vertinimas pagal direktyvos 6 straipsnio 3 arba 4 dalį?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

19 2009 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu *Stadt Papenburg* paprašė Teisingumo Teismo atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį.

20 Grįsdamas savo prašymą *Stadt Papenburg* nurodo, kad savo išvadoje generalinė advokatė suformulavo Teisingumo Teismui siūlomą pateikti atsakymą į penktąjį prejudicinį klausimą remdamasi faktinių aplinkybių aprašymu, galinčiu suklaidinti Teisingumo Teismą. *Stadt Papenburg* pabrėžia, kad, priešingai nei nurodo generalinė advokatė, 1994 m. gegužės 31 d. *Wasser-und Schifffahrtsdirektion Nordwest* planavimo nutartis, kuria *Stadt Papenburg*, *Landkreis Emsland* ir *Wasser-und Schifffahrtsamt Emden* leista esant būtinybei gilinti Emso upės vagą kalbant apie Emso upės tinkamumą laivybai, nėra pirmasis toks sprendimas. Be to, negalima manyti, kad Emsas yra upė, savaime tinkama plaukioti 6,30 m grimzlės laivams. Ši situacija

susidarė dėl ankstesnio leidimo gilinti upės vagą. Galiausiai *Stadt Papenburg* taip pat ginčija generalinės advokatės argumentus, kuriais ji grindžia atsakymą į pirmąjį klausimą.

- 21 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas gali savo nuožiūra, generalinio advokato siūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį, jei mano, kad nepakanka informacijos arba byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė savo nuomonių (be kita ko, žr. 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *Burda*, C-284/06, Rink. p. I-4571, 37 punktą ir 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional et Bwin International*, C-42/07, Rink. p. I-7633, 31 punktą).
- 22 Nagrinėjamu atveju yra aišku, kad savo teiginiuose *Stadt Papenburg* iš esmės nurodo, jog, pirma, kai kurios faktinės aplinkybės, kuriomis savo atliktame nagrinėjime remiasi generalinė advokatė, yra netikslios ir, antra, jos pozicija dėl to, kaip aiškinti Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą, yra klaidinga.
- 23 Dėl pirmojo punkto reikia pabrėžti, kad pagal EB 234 straipsnį, pagrįstą aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, pastarasis turi teisę aiškinti Bendrijos nuostatas ar spręsti dėl jų galiojimo tik remdamasis nacionalinio teismo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis (be kita ko, žr. 1978 m. kovo 16 d. Sprendimo *Oehlschläger*, 104/77, Rink. p. 791, 4 punktą ir 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *WWF ir kt.*, C-435/97, Rink. p. I-5613, 31 punktą), o šios faktinės aplinkybės, kartu su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nurodyta teisine informacija, turi leisti Teisingumo Teismui naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Eckelkamp ir kt.*, C-11/07, Rink. p. I-6845, 28 punktą).

- 24 Tačiau reikia konstatuoti, kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikta visa informacija, būtina tam, kad Teisingumo Teismas naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus, ir visų pirma – į pirmąjį klausimą.
- 25 Kalbant apie antrąjį punktą užtenka konstatuoti, kad *Stadt Papenburg* prašyme nėra jokios informacijos, iš kurios paaiškėtų, kad yra naudinga ar būtina atnaujinti žodinę proceso dalį.
- 26 Todėl, susipažinęs su generalinės advokatės nuomone, Teisingumo Teismas nusprendžia, kad nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 27 Primintina, jog Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatyta, kad remdamasi jos III priede (2 etapas) išdėstytais kriterijais Komisija, susitarusi su kiekviena valstybe nare, sudaro BST sąrašą kiekvienam iš šios direktyvos 1 straipsnio c punkto iii papunktyje nurodytų biogeografinių regionų pagal valstybių narių pateiktus sąrašus.
- 28 Buveinių direktyvos III priede, kuriame kalbama apie teritorijų, tinkamų pripažinti BST, atrinkimo ir specialių saugomų teritorijų steigimo kriterijus, kiek tai susiję su minėtame priede nurodytu 2 etapu, pateikiami į nacionalinius sąrašus įtrauktų Bendrijos svarbos teritorijų įvertinimo kriterijai.

- 29 Šie įvertinimo kriterijai apibrėžti atsižvelgiant į siekį išsaugoti natūralias buveines ir laukinę fauną ir florą, atitinkamai išvardytas Buveinių direktyvos I arba II priede, ir siekį išsaugoti *Natura 2000*, t. y. specialių saugomų teritorijų Europos ekologinio tinklo, numatyto Buveinių direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje, vientisumą.
- 30 Matyti, jog Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje nenurodyta, kad Komisija, susitarusi su kiekviena valstybe nare, sudarydama BST sąrašo projektą turi atsižvelgti į kitokius reikalavimus nei tie, kuriais siekiama išsaugoti natūralias buveines ir laukinę fauną bei florą arba sukurti *Natura 2000* tinklą.
- 31 Jeigu per priskyrimo procedūrą, reglamentuojamą Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje, valstybės narės galėtų nepritari projektui dėl kitų pagrindų nei aplinkosaugos pagrindų, kultų grėsmė, kad nebus įvykdytas Buveinių direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatytas tikslas, t. y. nebus sukurtas *Natura 2000* tinklas, sudaromas iš teritorijų, kuriose yra į šios direktyvos I priedą įrašytų natūralių buveinių tipų ir į tos pačios direktyvos II priedą įrašytų rūšių buveinių, turintis užtikrinti galimybę palaikyti, o kur reikia ir atkurti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir atitinkamų rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale.
- 32 Taip būtų būtent tuo atveju, jeigu valstybės narės galėtų atsisakyti pritarti projektui dėl ekonominių, socialinių ir kultūrinių reikalavimų ir regioninių bei vietinių ypatumų, nurodomų Buveinių direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje, kuri, kaip išvados 38 punkte nurodo generalinė advokatė, apskritai nėra savarankiška nuo bendros šia direktyva nustatytos apsaugos sistemos leidžianti nukrypti nuostata.
- 33 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmoji pastraipa turi būti aiškinama taip, kad ja neleidžiama valstybei narei dėl kitų nei

aplinkosaugos pagrindų nesutikti, kad į Komisijos parengtą BST sąrašo projektą būtų įtraukta viena ar kelios teritorijos.

Dėl antrojo–ketvirtojo klausimų

- 34 Atsižvelgiant į pirmojo klausimo atsakymą, į antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus atsakyti nereikia.

Dėl penktojo klausimo

- 35 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar nuolatinių upės žiočių laivakelio, aptariamo pagrindinėje byloje, priežiūros darbų, kurie nėra tiesiogiai susiję su teritorijos tvarkymu ar jam būtini ir kurie buvo galutinai patvirtinti pagal nacionalinę teisę dar nepasibaigus Buveinių direktyvos įgyvendinimo terminui, tiek, kiek jie gali reikšmingai paveikti atitinkamą teritoriją, atžvilgiu reikia atlikti jų poveikio šiai teritorijai vertinimą pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalis po to, kai šie darbai yra tęsiami pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą įtraukus teritoriją į BST sąrašą.
- 36 Pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies pirmąjį sakinį planas ar projektas, galintis reikšmingai paveikti nagrinėjamą teritoriją, negali būti patvirtintas be išankstinio jo poveikio šiai teritorijai įvertinimo (2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, Rink. p. I-7405, 22 punktas).

- 37 Todėl visų pirma reikia išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje aptariamai upės vagos gilinimo darbai patenka į Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies pirmajame sakinyje vartojamą „plano“ ar „projekto“ sąvoką.
- 38 Šiuo atžvilgiu svarbu priminti, kad konstatavęs, jog Buveinių direktyvoje nepateiktas sąvokų „planas“ ir „projektas“ apibrėžimas, Teisingumo Teismas nurodė, kad norint išsiaiškinti, ką reiškia „planas“ ar „projektas“ Buveinių direktyvos prasme, yra svarbi 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248) 1 straipsnio 2 dalies antroje įtraukoje pateikta „projekto“ sąvoka (minėto sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging* 23, 24 ir 26 punktai).
- 39 Veikla, susijusi su laivakelio gilinimo darbais, gali patekti į „projekto“ sąvokos apibrėžimą Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalies antros įtraukos, kurioje numatyti „kitokie įsikišimai į natūralią aplinką ir gamtovaizdį, įskaitant mineralinių išteklių gavybą“, prasme.
- 40 Taigi galima manyti, kad tokia veikla patenka į Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies pateiktos sąvokos „projektas“ apibrėžimą.
- 41 Be to, aplinkybė, kad minėta veikla buvo galutinai patvirtinta pagal nacionalinę teisę dar nepasibaigus Buveinių direktyvos įgyvendinimo terminui, savaime netrukdo manyti, kad kiekvienas įsikišimas į laivakelį yra atskiras projektas Buveinių direktyvos prasme.
- 42 Kitokiu atveju minėti atitinkamo laivakelio gilinimo darbai, tiesiogiai nesusiję su teritorijos tvarkymu ar jam nebūtinai, tiek, kiek jie gali reikšmingai paveikti šią teritoriją,

nuolat *a priori* išvengtų išankstinio įvertinimo, kokį poveikį jie daro šiai teritorijai Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies ir šio straipsnio 4 dalyje numatytos procedūros prasme.

43 Taip pat kiltų pavojus, kad nebus reikiamai užtikrinta, jog įgyvendinamas Buveinių direktyvoje nustatytas natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros išsaugojimo siekis.

44 Priešingai nei teigia *Stadt Papenburg* ir Komisija, nėra jokios teisinio saugumo ar teisėtų lūkesčių apsaugos principais pagrįstos priežasties, dėl kurios pagrindinėje byloje aptariamo laivakelio gilinimo darbų atžvilgiu, nors jie buvo galutinai patvirtinti pagal nacionalinę teisę, negalima būtų atlikti Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytos procedūros, šiuos darbus laikant atskirais ir vienas po kito einančiais projektais.

45 Kalbant apie teisinio saugumo principą, jis konkrečiai reikalauja, kad teisės aktai, privatiems asmenims sukeltys nepalankių pasekmių, būtų aiškūs, tikslūs ir teisės subjektai numatytų jų taikymą (2005 m. birželio 7 d. Sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, Rink. p. I-4983, 80 punktas). Atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamą situaciją, būtent taip yra Buveinių direktyvos atveju.

46 Kiek tai susiję su teisėtų lūkesčių apsaugos principu, svarbu pabrėžti, jog iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nauja taisyklė nedelsiant taikoma būsimoms galiojant ankstesnei taisyklei susiklosčiusios situacijos pasekmėms, ir teisėtų lūkesčių apsaugos principo taikymo sritis negali būti tiek išplėsta, kad iš esmės neleistų taikyti naujos normos būsimoms situacijos, susiklosčiusios galiojant ankstesnei normai, pasekmėms (be kita ko, žr. 2002 m. sausio 29 d. Sprendimo *Pokrzepowicz-Meyer*, C-162/00, Rink. p. I-1049, 50 ir 55 punktus).

- 47 Pagaliau reikia pastebėti, kad tuo atveju, jeigu dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų priešžiūros darbų reguliarumo, pobūdžio ir vykdymo sąlygų juos galima laikyti sudarančiais vieną operaciją, ypač dėl to, kad jais siekiama išlaikyti tam tikrą laivakelio gylį atliekant reguliarius ir tam būtinus vagos gilinimo darbus, šie priešžiūros darbai gali būti laikomi vienu ir tuo pačiu projektu Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies prasme.
- 48 Šiuo atveju kadangi toks projektas patvirtintas dar nepasibaigus Buveinių direktyvos įgyvendinimo terminui, jo atžvilgiu netaikomi šioje direktyvoje numatyti reikalavimai, susiję su išankstinio projekto poveikio atitinkamai teritorijai vertinimo procedūra (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-209/04, Rink. p. I-2755, 53–62 punktus).
- 49 Tačiau jeigu atitinkama teritorija pagal Buveinių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą būtų įtraukta į Komisijos patvirtintą atrinktų BST sąrašą, vykdant tokį projektą būtų taikoma minėtos direktyvos 6 straipsnio 2 dalis, kuria leidžiama užtikrinti pagrindinį tikslą, tai yra aplinkos kokybės išsaugojimą ir apsaugą, įskaitant natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugą ir kurioje numatyta bendrosios apsaugos pareiga, skirta išvengti pažeidimo ir trikdyimo, kurie galėtų turėti reikšmingą poveikį minėtos direktyvos tikslų atžvilgiu (žr. minėto sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging* 37 ir 38 punktus ir 2005 m. sausio 13 d. Sprendimo *Dragaggi ir kt.*, C-117/03, Rink. p. I-167, 25 punktą). Prieš Komisijai patvirtinant minėtą sąrašą tokios teritorijos atžvilgiu, jeigu ji jau yra Komisijai perduotame nacionaliniame sąrašė, kad būtų įtraukta į Bendrijos sąrašą, pagal Buveinių direktyvos 4 straipsnio 1 dalį neturėtų būti atliekamos intervencijos, galinčios rimtai pakenkti šios teritorijos ekologiniams požymiams (2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Bund Naturschutz in Bayern ir kt.*, C-244/05, Rink. p. I-8445, 44 ir 47 punktai).
- 50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti, jog Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 ir 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad nuolatinių upės žiočių laivakelio priešžiūros darbų, kurie nėra susiję su teritorijos tvarkymu ar jam būtini ir kurie buvo patvirtinti pagal nacionalinę teisę dar nepasibaigus Buveinių direktyvos

įgyvendinimo terminui, tiek, kiek jie sudaro projektą ir gali reikšmingai paveikti atitinkamą teritoriją, atžvilgiu reikia atlikti jų poveikio šiai teritorijai vertinimą pagal minėtas nuostatas, po to, kai šie darbai yra tęsiami pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą, įtraukus teritoriją į BST sąrašą.

- 51 Jeigu dėl minėtų darbų reguliarumo, pobūdžio ir vykdymo sąlygų juos galima laikyti sudarančiais vieną operaciją, ypač dėl to, kad jais siekiama išlaikyti tam tikrą laivakelio gylį atliekant reguliarius ir tam būtinus vagos gilinimo darbus, šie priežiūros darbai gali būti laikomi vienu ir tuo pačiu projektu Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies prasme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, iš dalies pakeistos 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB, 4 straipsnio 2 dalies pirmoji pastraipa turi būti aiškinama taip, kad ja neleidžiama valstybei narei dėl kitų nei**

aplinkosaugos pagrindų nesutikti, kad į Europos Komisijos parengtą Bendrijos svarbos teritorijų sąrašo projektą būtų įtraukta viena ar kelios teritorijos.

2. Direktyvos 92/43, iš dalies pakeistos Direktyva 2006/105, 6 straipsnio 3 ir 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad nuolatinių upės žiočių laivakelio priežiūros darbų, kurie nėra susiję su teritorijos tvarkymu ar jam būtini ir kurie buvo patvirtinti pagal nacionalinę teisę dar nepasibaigus Direktyvos 92/43, iš dalies pakeistos Direktyva 2006/105, įgyvendinimo terminui, tiek, kiek jie sudaro projektą ir gali reikšmingai paveikti atitinkamą teritoriją, atžvilgiu reikia atlikti jų poveikio šiai teritorijai vertinimą pagal minėtas nuostatas, po to, kai šie darbai yra tęsiami pagal minėtos direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą, įtraukus teritoriją į Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą.

Jeigu dėl minėtų darbų reguliarumo, pobūdžio ir vykdymo sąlygų juos galima laikyti sudarančiais vieną operaciją, ypač dėl to, kad jais siekiama išlaikyti tam tikrą laivakelio gylį atliekant reguliarius ir tam būtinus vagos gilinimo darbus, šie priežiūros darbai gali būti laikomi vienu ir tuo pačiu projektu Direktyvos 92/43, iš dalies pakeistos Direktyva 2006/105, 6 straipsnio 3 dalies prasme.

Parašai.